

GAZDINA roba

tragédie ženy, která příliš vyčnívala,
a byla za to také potrestána svým
okolím, a která přitom sama
nechtěla nic než kousek štěstí

Lásku ke svému dramatu *Gazdina roba* nalezla jsem v Nesytě, starém panském dvoře - nedaleko Hodonína - kam chodily slovácké ženičky i muži na tovarych. Zaujala mě hezká, posmutnělá gazzdina, kterou jsem viděla jedno nedělní odpoledne. Vyšívala pěkné rukávce. Když odešla do ratejny, aby mně, zajímající se o výšivky, přinesla jiné ukázky, dozvěděla jsem se z ostrého odsudku kopaničárek, že tato družka jejich vedoucího, ženatého katolíka, není zákonnou ženou gazzdovou, že utekla od vlastního muže a je to jen „taková gazzdina roba, ke všemu luteránka“. Napřesrok přišla jsem zase na dvorce Nesyty, ale byla tam už jiná skupina kopaničářů. Sešla jsem se jen s jedním dělníkem, známým z loňska. Sdělil mi, bez veškeré lítosti, že ta má gazzdina vzala zlý konec. Byla na jakémusi tovarychu v Ostmarce a tam skočila do Dunaja.

Gabriela Preissová - 1942

Úprava a režie:

Hudba:

Scéna:

Kostýmy:

Zvuk:

Světla:

Dušan Sitek

Zuzana Lapčíková

Vlasta Rédl

Josef Juřík

Jiří Křivánek

rodina Stancova z Vracové

Staňka Bergerová

Jan Pekař

Dušan Sitek

Eva, krajčírka
Tetka Evina
Mešjanovka, selka
Kotlibovka, selka
Mánek Mešjaný
Samko Jagoš, kožušník
Zuzka, podruhyně
Doktor z Hrozenkova
Notářiuska, jeho žena
Huspeka, notář z Prešpurka
Jožka, šohaj
Poluša, jeho frajerka
Žiga, dělník
Rubač, dělník
Baron, majitel dvorce
Baronka, majitelka dvorce
Šohaj
Šohaj
Šohaj
Děvče
Děvče
Dělník
Dělnice
Katuška

Osoby a obsazení:

Alena Balajková
Terezie Hlaváčová
Libuše Voráčová
Olga Juříková
Jan Balajka
Pavel Gabrhelík
Markéta Válková
Jiří Křivánek
Staňka Bergerová
David Zelík
Dušan Hráček
Michaela Hráčková
Vít Polášek ml.
Stanislav Čmelák
Petr Závada
Hana Julinová
David Langer
Dušan Hráček
Marek Herman
Veronika Závadová
Michaela Hráčková
Zuzana Mryová
Jiří Křivánek
Staňka Bergerová
Petra Bergerová

GAZDINA roba

Gabriela
Preissová

Když se počátkem ledna 1889 objevila v Osvětě povídka *Gazdina roba*, netušila tehdy sedmadvacetiletá začínající spisovatelka, jak významným způsobem zasáhne do vývoje českého dramatu a kolik radostních a vzrušujících pocitů i trpkých chvil a zklamání jí přinese její první setkání s Thálií. A přece po něm toužila.

V hodonínském prostředí, kde poznávala nejen folklór, zajímavé příběhy a postavičky z nejrůznějších sociálních prostředí, ale i bídou a ubohost života, jakoby vytušila skryté dramatické napětí mezi tím, co ji okouzlovalo v barevné a melodické kráse lidového umění a skutečným životem, s nímž se potkávala na každém kroku.

Nelze se divit, že mnohé z jejích „obrázků“, napsaných několik let před tím, prozrazují i její dramatický talent. Povšiml si ho i ředitel Národního divadla A. Šubert, požádal ji při návštěvě představení v ND o napsání dramatu a přislíbil pomoc při jeho zpracování. A tak putovala *Gazdina roba* poprvé do Prahy, aby se vrátila se Šubertovým souhlasem k dramatizaci. Avšak ani Šubertovy neskrývané sympatie k půvabné paní Gabriele nezmírňovaly přísnost jeho požadavků na vznikající drama.

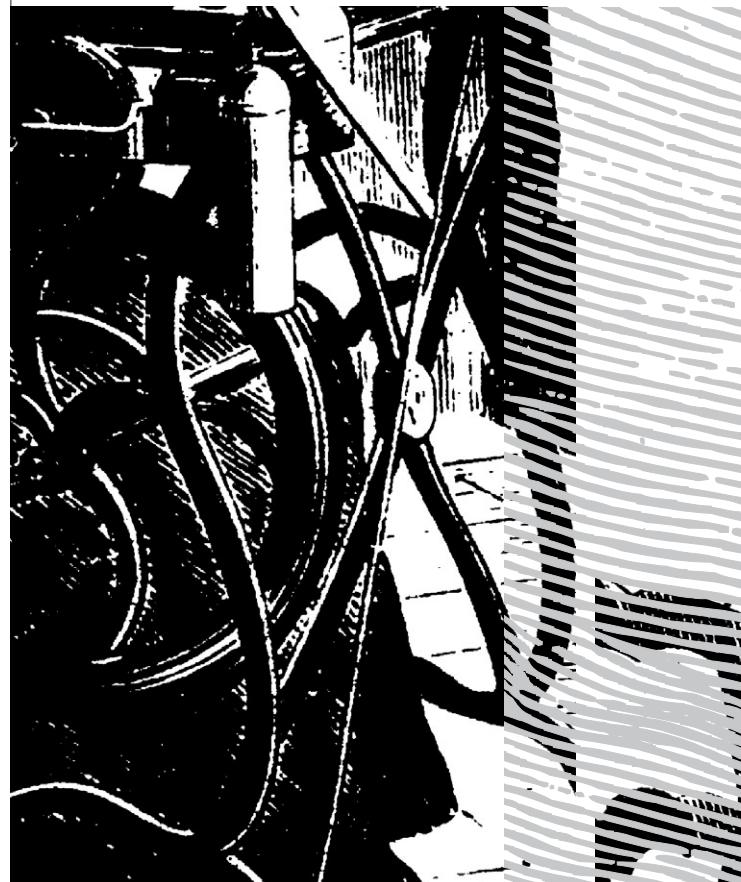
Rodí se z tvůrčích podnětů i rozporů...

...Vaše drama s upřímnou radostí jsme uvítali - mně zvlášť zajímalo rázovitým podáním obrazu života lidu našeho v postavách tak jadrně vykreslených. Má-li české drama rázovitě a samostatně se vyvinouti, musí vyrůsti ze života národního a velkou zásluhu má spisovatel, který tuto cestu svým současníkům i budoucím pracovníkům ukazuje. Proto všichni, kdož s námi stejně smýšlejí, potěšení budou z Vaší práce...

A. Šubert

Nejdůležitější životopisná data a uvedení her:

- 1862** narozena 23. března v Kutné Hoře
- 1873** byla poprvé na návštěvě v Hodoníně
- 1880** provdala se do Hodonína za Jana Nepomuka Preisse, pokladníka cukrovaru. Pobyla zde plných deset let.
- 1889** premiéra GAZDINY ROBY v Národním divadle
- 1890** premiéra JEJÍ PASTORKYNĚ v Národním divadle
- 1893** premiéra jednoaktovky ZÁVODIŠTĚ v Národním divadle
- 1898** premiéra Foersterovy opery EVA na vlastní libreto skladatele podle dramatu Gabriely Preissové
- 1904** premiéra Janáčkovy opery JEJÍ PASTORKYŇA. Libreto Leoše Janáčka podle stejnojmenného dramatu Gabriely Preissové
- 1908** umírá její manžel J. N. Preiss. Téhož roku se provdala znova za plukovníka rakouské armády Halbaerta
- 1913** premiéra jednoaktovky PŘIJĎTE K NÁM AŽ BUDE JARO v Intimním divadle v Praze
- 1918** premiéra hry DVĚ UKOLÉBAVKY v Národním divadle v Praze
- 1925** premiéra hry JARO V PODZÁMČÍ ve Švandově divadle na Smíchově. V téme roce zvolena členkou České akademie věd a umění
- 1929** premiéra hry SVATÝ VÁCLAV - provedl k svatozáclavskému miléniu ochotnický soubor na Vinohradech
- 1946** umírá Gabriela Preissová v Praze, kde bydlí nepřetržitě od roku 1898
- 2004** premiéra GAZDINY ROBY ve Hvozdné

Činnost KDO sponzorují:

Obecní úřad Hvozdná

IMPROMAT KLIMA - ZLÍN, s.r.o.

VEKA, s.r.o., ŠTÍPA

Řeznictví BOŘUTA, Trnava

Petr Křížek - K SYSTÉM, ZLÍN

SPECTRA, s.r.o., Hvozdná

MNO Krajča - Polášek

Cestu KDO Hvozdná na národní přehlídku sponzoruje Jindřich Šošolík

E&H INTERNATIONALE

TRANSPORTE UNO

SPEDITION

Design&lito © A.D. 2004 TRINITAS

GAZDINA roby

Gabriela
Preissová

XXXV. Národní přehlídka
venkovských divadelních souborů
Krakonošův divadelní podzim
Vysoké nad Jizerou

Divadlo Krakonoš
středa 13. října 2004,
16.00 a 19.30